

## ส่วนที่ 1

### สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7

#### 1. ผลการพัฒนาที่ผ่านมา

1.1 เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวในระดับสูงและเปิดกว้างเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจนานาชาติมากขึ้น ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เศรษฐกิจของประเทศไทยได้ฟื้นตัวและขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 10.5 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนฯ ถึงหนึ่งเท่าตัว และนับเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยสูงสุดของการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่เดียวกันโครงสร้างเศรษฐกิจนานาชาติมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศต่อผลผลิตรวมของประเทศเพิ่มจากร้อยละ 60 ในปี 2529 เป็นร้อยละ 80 ในปี 2534

ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราสูงเช่นนี้ ได้แก่ การขยายตัวของ การส่งออก การลงทุน และการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งขยายตัวสูงกว่าที่ได้ประมาณการไว้ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ภาวะเศรษฐกิจโลกได้เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาน้ำมันและอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทในต่างประเทศอุตสาหกรรมได้ปรับตัวสูงขึ้นตลอดทั้งความได้เปรียบของไทยในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ และอัตราค่าจ้างแรงงานที่ไม่สูงนัก ทำให้ฐานะการแข่งขันของไทยในตลาดโลกอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบจึงทำให้การลงทุนและการส่งออกเพิ่มขึ้นมาก

การดำเนินนโยบายการเงินและการคลังอย่างระมัดระวังประกอบกับเสถียรภาพทางด้าน การเมืองที่มั่นคง ก็เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญอีกด้านหนึ่งในการเสริมสร้างความมั่นใจทางธุรกิจ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นแรงผลักดันให้เศรษฐกิจของไทยขยายตัวในอัตราสูงเกินกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ที่กำหนดไว้เป็นอันมาก

1.2 ฐานะการเงินการคลังของประเทศมีเสถียรภาพและคนไทยมีรายได้และการจ้างงานเพิ่มขึ้น การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่องมานั้น ทำให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยส่วนรวมในหลายด้าน โดยเฉพาะฐานะการเงิน การคลังของประเทศ การจ้างงาน และรายได้โดยส่วนรวม กล่าวคือ

1.2.1 ฐานะการเงินการคลังของประเทศมั่นคงและมีเสถียรภาพ การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจไทย และการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ให้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ อาทิ ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นถึงเกือบ 17,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อกลางปี 2534 และภาระหนี้สินต่างประเทศของไทยลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน จากการที่อัตราส่วนของการชำระหนี้คืนทั้งในรูปเงินต้นและดอกเบี้ยต่อรายได้การส่งออกได้ลดลงเป็นลำดับคือ จากร้อยละ 20.6 ในปี 2529 มาเป็นร้อยละ 10.5 ในปี 2534 และสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลผลิตรวมของประเทศลดลงจากร้อยละ 38.5 เหลือ ร้อยละ 34 ในช่วงเวลาเดียวกัน

ทางด้านการบริหารการคลังของประเทศปรากฏว่าดุลการคลังของรัฐบาลได้เริ่มเกินดุลเป็นครั้งแรกในปี 2531 เป็นต้นมา เนื่องจากสามารถจัดเก็บรายได้สูงเกินกว่าเป้าหมาย ในขณะที่การเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่ำ เนื่องจากความล่าช้าของโครงการหลายด้านทำให้ฐานะเงินคลังของประเทศเพิ่มสูงขึ้นจากเคยอยู่ในระดับ 11,000 ล้านบาท เมื่อต้นปีประมาณ 2531 เป็น 184,000 ล้านบาท ในเดือนมิถุนายน 2534 หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของงบประมาณรายจ่าย การที่เงินคลังเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงได้เปิดโอกาสให้รัฐบาลสามารถปรับและดำเนินนโยบายการคลังได้ดีขึ้น โดยการปรับโครงสร้างภาษีการลดภาษีนำเข้าเครื่องจักรและภาษีนำเข้ารถยนต์และอุปกรณ์ และการชำระคืนเงินกู้ก่อนกำหนดได้

1.2.2 อัตราเงินเฟ้อ อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อ มีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 2.5 ในปี 2530 เป็นร้อยละ 6 ในปี 2534 เนื่องจากการขยายตัวของความต้องการในระบบเศรษฐกิจสูงกว่ากำลังการผลิตและอัตราเงินเฟ้อของโลกก็เพิ่มขึ้นในช่วงเดียวกัน ทำให้ระดับเงินเฟ้อในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 6 เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 5 ซึ่งก็นับว่าอยู่ในระดับที่ควบคุมดูแลได้

1.2.3 การจ้างงานและค่าแรงเพิ่มสูงขึ้น การที่เศรษฐกิจขยายตัวในอัตราสูงทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรมและบริการที่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยถึงปีละ 554,000 คนต่อปี ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 ทำให้อัตราการว่างงานลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.6 ในปี 2534 หรืออาจจะกล่าวได้ว่าประเทศไทยไม่มีการว่างงานโดยเปิดเผยแต่ยังมีการว่างงานตามฤดูกาลในช่วงหน้าแล้ง ในขณะที่เดียวกันค่าจ้างแรงงานได้เริ่มปรับตัวสูงขึ้นทำให้รายได้ของประชาชนโดยทั่วไปเพิ่มขึ้นตลอดทั้งกำลังซื้อของประชาชนโดยรวมก็เพิ่มในระดับที่น่าพอใจ

1.2.4 รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นเท่าตัว รายได้ต่อหัวประชากรในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 เพิ่มขึ้นจาก 21,000 บาท ในปี 2539 เป็น 41,000 บาท ในปี 2534 ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติสูงเฉลี่ยถึงร้อยละ 10.5 ในขณะที่ประชากรเพิ่มในอัตราที่ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 1.4 ในปี 2534 จึงทำให้ความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนดีขึ้น และช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนได้ส่วนหนึ่ง

**1.3 การพัฒนาที่ผ่านมายังมีความไม่สมดุลอยู่หลายด้าน** แม้ว่าการขยายตัวอย่างสูงของเศรษฐกิจจะมีผลต่อเศรษฐกิจส่วนรวมหลายประการก็ตาม แต่การขยายตัวนั้นได้ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในการพัฒนาที่สำคัญๆ อีกหลายด้าน ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาในระยะยาวของประเทศ ดังนี้

1.3.1 ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างกลุ่มครัวเรือนระดับต่างๆ ตลอดทั้งชนบทกับเมืองมีมากขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง ดังจะเห็นได้จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงหรือกลุ่มคนรวยที่สุด 20 เปอร์เซ็นต์แรก มีสัดส่วนของรายได้ต่อรายได้ของคนทั้งประเทศเพิ่มจากร้อยละ 49.3 ในปี 2518/2519 เป็นร้อยละ 54.9 ในปี 2530/2531 ในขณะที่กลุ่มคนยากจนที่สุดของประเทศ 20 เปอร์เซ็นต์หลังมีสัดส่วนของรายได้ลดลงจากร้อยละ 6.1 เหลือเพียงร้อยละ 4.5 ในช่วงเวลาเดียวกัน

กลุ่มอาชีพยากจนที่สุดยังคงเป็นกลุ่มเกษตรกร ซึ่งปรากฏว่ามีรายได้ต่ำที่สุดคือเพียงครึ่งหนึ่งของรายได้เฉลี่ยทั่วประเทศเท่านั้น ส่วนกลุ่มผู้ใช้แรงงานทั่วไปและกลุ่มข้าราชการที่มีรายได้ต่ำก็ยิ่งดีกว่ากลุ่มเกษตรกร

นอกจากนั้น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างเขตมหานครและส่วนภูมิภาคก็มากขึ้น โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและปริมณฑลยังมีฐานเศรษฐกิจและอัตราการเจริญเติบโตที่รวดเร็วกว่าภาคอื่นๆ กล่าวคือ มูลค่าของผลผลิตรวมของกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 42 ของผลผลิตรวมของประเทศในปี 2532 ขณะที่ภาคอื่นๆ ส่วนใหญ่มีสัดส่วนลดลง เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือลดลงจากร้อยละ 14.7 เหลือร้อยละ 12.9 ภาคเหนือลดลงจากร้อยละ 13.5 เหลือร้อยละ 11.4 ภาคใต้ลดลงจากร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 9.0 ของผลผลิตรวมของประเทศในช่วงเดียวกัน

1.3.2 การขาดแคลนบริการพื้นฐานในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 มีความรุนแรงมากขึ้น บริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจเกือบทุกประเภท เช่น ไฟฟ้า น้ำ ระบบการสื่อสารคมนาคม โครงข่ายถนนและท่าเรือ เป็นต้น มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะได้มีการปรับแผนการลงทุนด้านบริการพื้นฐานในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 แล้วก็ตาม นอกจากนี้ การเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนให้เข้ามาร่วมลงทุนขยายบริการพื้นฐานยังไม่สามารถเริ่มดำเนินการได้มากนัก จึงทำให้บริการพื้นฐานเหล่านี้มีสภาพเป็น “คอขวด” ต่อการพัฒนาในปัจจุบัน และอนาคตอันใกล้นี้

1.3.3 ช่องว่างระหว่างการออมในประเทศกับการลงทุนมีแนวโน้มสูงขึ้น ถึงแม้ว่าเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศมีความมั่นคงพอสมควร แต่ในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ช่องว่างระหว่างการออมกับการลงทุนเริ่มสูงขึ้นมากอย่างน่าเป็นห่วงดังจะเห็นได้จากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสูงถึงประมาณร้อยละ 8.5 ของผลผลิตรวมในปี 2534 เนื่องจากการลงทุนเพิ่มร้อยละ 24 ในปี 2530 เป็นร้อยละ 36.5 ของผลผลิตรวมในปี 2534 ในขณะที่สัดส่วนการออมต่อผลผลิตรวมของประเทศเพิ่มขึ้นน้อยกว่า คือ จากร้อยละ 23.0 เป็นร้อยละ 28 ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ปัญหานี้จะต้องติดตามอย่างใกล้ชิดและมีมาตรการแก้ไขที่ชัดเจน

1.3.4 ปัญหาการปรับตัวของสังคมไทยให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีมากขึ้น กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงโครงการสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศจากเศรษฐกิจการเกษตรมาสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นเหตุให้สังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาสู่ความเป็นสังคมเมืองมากยิ่งขึ้น ทำให้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่แบบไทยดั้งเดิมต้องปรับเปลี่ยนเป็นการดำเนินชีวิตในรูปแบบสมัยใหม่ อันมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่โดยรวม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมเมืองในด้านต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม แม้ว่าในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ.2524-2533 อัตราการก่ออาชญากรรมได้ลดลงจาก 185.5 คดีมาเป็น 154.4 คดีต่อประชากร 100,000 คน แต่แนวโน้มของการก่อคดีได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่รุนแรงสะเทือนขวัญ และมีความซับซ้อนในรูปแบบต่างๆ มากขึ้น ในขณะเดียวกัน ปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญโดยสามารถจับกุมผู้กระทำผิด จำนวน 60,546 ราย ในปี 2532 สูงขึ้นจากจำนวน 21,730 ราย ในปี 2523 ถึง 2.8 เท่า นอกจากนี้ปัญหาชุมชนแออัดและปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมในเมืองมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

1.3.5 ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การที่เศรษฐกิจไทยเติบโตในระยะเวลาที่ผ่านมา ในอัตราสูงมากทำให้มีการระดมทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะ ที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ประมง และแร่ มาใช้ในอัตราที่สูง อันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้นการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านมาก็เป็นสาเหตุสำคัญซ้ำเติมให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากพื้นที่ป่าของประเทศซึ่งลดลงจาก 109.5 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 34 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ ในปี 2541 เหลือน้อยกว่า 90 ล้านไร่ หรือน้อยกว่าร้อยละ 28 ของพื้นที่ทั้งหมดประเทศในปี 2532

นอกจากนี้ การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวรวมตลอดถึงการขยายตัวของประชากรในเมือง ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในด้านต่างๆ เช่น น้ำเน่า อากาศเสีย เสียงรบกวน กากของเสียและสารอันตรายซึ่งเพิ่มปริมาณมากขึ้น อีกทั้งคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก เช่น แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน รวมถึงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเสื่อมโทรมและมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนซึ่งจะเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต

1.3.6 ระบบราชการปรับตัวไม่ทันและไม่สนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในขณะที่เศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบราชการยังไม่สามารถปรับตัวให้รับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างทันเหตุการณ์เนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งในด้านกำลังคน

กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ระบบการบริหารและโครงสร้างองค์กรของรัฐ ซึ่งจะต้องมีการปฏิรูประบบอยู่อีกมาก

ในด้านกำลังคน ปัจจุบันมีการโยกย้ายถ่ายเทกำลังคนจากภาครัฐบาลหรือสมองไหลไปสู่ภาคเอกชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังคนในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากค่าตอบแทนของภาคราชการยังต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับภาคเอกชน และลักษณะองค์กรของระบบราชการยังมีตำแหน่งบริหารและวิชาการระดับสูงน้อยมาก ทำให้ขาดโอกาสที่จะมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ขณะเดียวกัน กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับของระบบราชการที่มีอยู่ไม่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ระบบการบริหารและโครงสร้างองค์กรของรัฐยังรวมศูนย์อยู่ในส่วนกลางขาดการกระจายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบไปยังส่วนภูมิภาค ท้องถิ่นและชนบทอย่างเพียงพอและเหมาะสม

**1.4 สรุปผลการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6** ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ และฐานะการเงินการคลังของประเทศดีขึ้น ซึ่งทำให้คนไทยโดยทั่วไปมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ในขณะเดียวกันการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราสูงที่ผ่านมามีได้ก่อให้เกิดความไม่สมดุลดังกล่าวมาแล้วหลายประการ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนและมีคุณภาพในระยะยาวต่อไปได้ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้เป็นรากฐานสำหรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องยั่งยืนและมีความสมดุลต่อไป

## 2. วัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

ผลการทบทวนประเด็นการพัฒนาที่ผ่านมาพอจะสรุปได้ว่าการพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ 7 จำเป็นจะต้องให้มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาในเชิงปริมาณ คุณภาพ และความเป็นธรรมในสังคมควบคู่กันไปเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน ดังนั้น จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ไว้ 3 ประการดังนี้

2.1 รักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อให้การเจริญเติบโตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพ

2.2 การกระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบท ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.3 เร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

เพื่อให้เกิดการพัฒนาในลักษณะที่มีคุณภาพและยั่งยืน ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงจำเป็นต้องให้นำหนักความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันต่อการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาประเทศทั้ง 3 ด้าน โดยคำนึงถึงโอกาสและข้อจำกัดหลักๆ ดังนี้

### 3. โอกาสและข้อจำกัดของการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศให้มีความสมดุลตามวัตถุประสงค์หลักทั้ง 3 ประการ นั้น จะต้องพิจารณาถึงโอกาสและข้อจำกัดที่จะเกิดขึ้นในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป ซึ่งโอกาสและข้อจำกัดของการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปีข้างหน้าที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

#### 3.1 โอกาสการพัฒนา

โอกาสที่จะเอื้ออำนวยและเปิดช่องทางให้การพัฒนาประเทศก้าวหน้าต่อไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน ได้แก่

3.1.1 โอกาสขยายตัวของการส่งออกสินค้า ไทยยังคงมีแนวโน้มที่ดี ทั้งตลาดประชาคมยุโรปและเขตการค้าเสรีของ สหรัฐอเมริกา แคนาดา และเม็กซิโก ตลอดจนแนวโน้มการขยายตัวที่ดีของเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก นโยบายการเปิดตลาดของประเทศญี่ปุ่นและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย การขยายตลาดใหม่ในตะวันออกกลาง อเมริกาใต้ และอินโดจีน จะยังช่วยสนับสนุนและขยายตลาดส่งออกสินค้าไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เนื่องจากประเทศไทยได้ให้การส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ไว้แล้วเพื่อเป็นฐานการผลิตการส่งออก และสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่มีมูลค่าต่อหน่วยสูง ซึ่งจะทำให้การส่งออกของประเทศยังสามารถขยายตัวในระดับที่น่าพอใจต่อไปอีกในช่วง 5 ปีข้างหน้า

3.1.2 โอกาสการขยายฐานผลิตสาขาอุตสาหกรรม ยังคงมีอยู่มาก ทั้งอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า โดยเฉพาะอุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมวิศวกรรม อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมพื้นฐานต่างๆ เนื่องจากแนวโน้มการโยกย้ายฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมจากประเทศญี่ปุ่น และประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชียตะวันออก

เข้าสู่ภูมิภาคนี้ยังมีอยู่ต่อไปเพราะภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกตะวันตกจะเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจใหม่ของโลกที่มีอำนาจซื้อทางเศรษฐกิจสูง และมีอำนาจต่อรองทางการค้ามากขึ้น

3.1.3 การเปิดตลาดการค้าและการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านมีเส้นทางที่ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์อินโดจีนและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งนโยบายที่จะเปิดความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนในอินโดจีนและพม่า ซึ่งจะเพิ่มโอกาสให้แก่ประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจด้านหน้าในภูมิภาคนี้ต่อไป นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศสังคมนิยมในเอเชียเหนือ อาจจะมีผลทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนเข้าสู่ประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งประเทศไทยจะกลายเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลจากการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากเอเชียเหนือมาสู่ภูมิภาคอาเซียนด้วย

3.1.4 การพัฒนาให้ประเทศไทยให้ก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการเงินในภูมิภาค การผ่อนคลายข้อจำกัดทางการเงินและปริวรรตเงินตราต่างประเทศในเดือนพฤษภาคม 2533 เป็นต้นมา ประกอบกับมาตรการพัฒนาตลาดการเงินและตลาดทุนของประเทศไทย จะมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในประเทศมากขึ้น รวมทั้งทำให้ระบบการเงินของประเทศมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและการเงินของโลกอันจะทำให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการเงินของภูมิภาคนี้ได้ด้วย

3.1.5 โอกาสการขยายกำลังซื้อและความต้องการสินค้าและบริการของตลาดในประเทศมีมากขึ้น แนวโน้มความต้องการของตลาดในประเทศมีแนวโน้มที่จะขยายตัวสูงขึ้นในระยะ 5 ปีข้างหน้า ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญให้เศรษฐกิจไทยสามารถขยายตัวได้โดยต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกรณีที่ความต้องการของตลาดต่างประเทศมีความไม่แน่นอนอยู่มาก

3.1.6 โอกาสการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลงทุนปรับโครงสร้างการผลิตในสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ รวมทั้งการลงทุนในระยะที่ผ่านมาได้ส่งผลในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสูงขึ้นโดยลำดับ โดยการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต และมีการปรับการใช้เทคโนโลยีในระดับสูงขึ้นในหลายๆ สาขา กล่าวคือ การผลิตในสาขาเกษตรกรรมแผนใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร การคมนาคมสื่อสาร และสาขาธนาคารและการเงิน นอกจากนี้ในสาขาเกษตรกรรมยังได้เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโดยสนับสนุนให้เกษตรกรจัดทำแผนการผลิตในระดับครอบครัว จึงส่งผลให้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเป็นไปอย่างน่าพอใจ

3.1.7 แรงงานไทยมีคุณภาพขั้นพื้นฐานที่ดีขึ้น กล่าวโดยทั่วไปแล้วแรงงานไทยมีคุณภาพขั้นพื้นฐานที่ดี เนื่องจากได้รับการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี ครอบคลุมประชากรในกลุ่มอายุได้ถึงประมาณร้อยละ 97 และมีอัตราการรู้หนังสือถึงร้อยละ 86 ของประชากร ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่สูงที่สุด

ประเทศหนึ่งในภูมิภาคนี้ การที่แรงงานไทยมีการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดี จึงทำให้มีความสามารถใน อันที่จะรับการฝึกเพื่อเพิ่มทักษะระหว่างการทำงานในสถานประกอบการได้โดยง่าย ประกอบทั้ง แรงงานสตรีก็มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในตลาดแรงงานของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศ เพื่อนบ้านในภูมิภาคนี้

3.1.8 การให้ความสำคัญต่อการระดมทุนเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การที่ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ฐานะการคลังมั่นคงจึงเปิดโอกาสให้ รัฐบาลสามารถระดมการลงทุน เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้นในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ตลอดทั้งการตื่นตัวและตระหนักของประชาชนในเรื่องสิ่งแวดล้อมและการ ปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาที่ผ่านมา ทำให้เกิด พลังจากประชาชนที่พร้อมจะร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจังมากขึ้น

**3.2 ข้อจำกัดที่จะมีต่อการพัฒนาในอนาคต** ข้อจำกัดทั้งภายในประเทศและจากภายนอก ประเทศที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทยในช่วง 5 ปีข้างหน้าพอสรุปได้ดังนี้

3.2.1 ความได้เปรียบด้านทรัพยากรมนุษย์กำลังลดน้อยลงไปทั้งแง่ปริมาณคุณภาพ และ ค่าจ้าง ถึงแม้คุณภาพแรงงานไทยมีระดับพื้นฐานอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทั้ง แรงงานฝีมือ ช่างเทคนิค และระดับวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นปัญหาลักษณะสภาพคอขวดของการพัฒนา เศรษฐกิจไทยไปอีกระยะหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันแรงงานส่วนเกินที่มีอยู่ ก็เป็นแรงงานด้อยฝีมือและ ขาดทักษะ ไม่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานที่มีฝีมือ ดังนั้น แนวโน้มความแตกต่างของค่าจ้าง ระหว่างแรงงานระดับต่างๆ จะมีมากขึ้นและจะมีผลทำให้การกระจายรายได้มีแนวโน้มเลวลง

3.2.2 ที่ดินเพื่อการผลิตลดลงและมีราคาสูงขึ้น การบุกรุกทำลายป่า การขยายตัวของ การผลิตด้านอุตสาหกรรมและบริการตลอดจนการขยายตัวของเมืองและการเก็งกำไรที่ดิน ทำให้ราคา ที่ดินเพิ่มขึ้นมากตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมานั้น จะทำให้เป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาต่อไปในอนาคตทั้ง ในแง่การขาดแคลนที่ดินและที่ดินราคาแพง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถของการแข่งขัน ในตลาดโลกของประเทศ

3.2.3 การออมของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำไม่พอบตอบสนองต่อการลงทุนที่ยังคง ขยายตัวในระดับสูง ช่องว่างการออมและการลงทุนที่ขยายกว้างขึ้นตั้งแต่ปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะยังคงสูงต่อไปโดยคาดว่าช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุนรวมของประเทศในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 จะยังคงอยู่ในระดับร้อยละ 5.0 – 6.0 ของผลผลิตรวมของประเทศ เนื่องจาก การออมโดยเฉพาะอย่างยิ่งของครัวเรือนและธุรกิจที่เพิ่มขึ้นช้ากว่าความต้องการเงินทุนมาก



3.2.4 บริการพื้นฐานยังขาดแคลนในระยะ 3 ปีข้างหน้า เนื่องจากความต้องการบริการพื้นฐานยังคงเพิ่มตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ แต่การลงทุนบริการพื้นฐานหลายด้านมีความล่าช้าในการดำเนินงานเนื่องจากการบริหารและจัดการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมทั้งในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 การก่อสร้างในโครงการขยายบริการพื้นฐานส่วนใหญ่ประสบปัญหาการเพิ่มของราคาวัสดุและขาดแคลนผู้รับเหมาที่จะมาดำเนินงาน จึงทำให้โครงการต่างๆ ล่าช้าไประยะหนึ่ง นอกจากนี้ นโยบายการเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนให้เข้ามาร่วมทุนและดำเนินการด้านบริการพื้นฐานยังไม่สามารถเริ่มได้เนื่องจากขาดการยอมรับจากรัฐวิสาหกิจบางแห่งรวมทั้งภาครัฐยังขาดการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการจัดการ และขั้นตอนการดำเนินงานที่สนับสนุนบทบาทเอกชนอย่างเหมาะสมและชัดเจน

3.2.5 ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ผ่านมาได้มีการระดมใช้ทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ประมง และแร่ อย่างสิ้นเปลืองและไม่ประหยัด ซึ่งยังผลให้เกิดความเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว และเริ่มส่งผลกระทบต่อการทำมาหากินของประชาชนในชนบทซึ่งต้องพึ่งพาทรัพยากรเหล่านี้เป็นหลักในการยังชีพอยู่แล้ว ผลกระทบดังกล่าวทำให้การแก้ปัญหาความยากจนในชนบทย่ำแย่และลำบากมากขึ้น นอกจากนี้การบุกรุกทำลายป่า ยังส่งผลให้เกิดการสูญเสียพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ที่มีค่าของประเทศไทยอย่างมาก

3.2.6 ระบบบริหารงานราชการ กฎหมาย ระเบียบ ตลอดจนข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการยังล้าสมัย ขาดการปรับปรุงและการบัญญัติขึ้นมาใหม่ให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นเหตุให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนและการบริหารงานในภาครัฐเป็นส่วนรวม

3.2.7 ลักษณะการเจ็บป่วย และการตายจากโรคภัยชนิดต่างๆ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีกลุ่มวัยกลางคนและกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ลักษณะการเจ็บป่วยและการตายจากโรคใหม่ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคที่เกี่ยวกับการหมุนเวียนของโลหิต โรคมะเร็ง โรคจิต และโรคประสาทมีแนวโน้มสูงขึ้น

3.2.8 ภาระที่รัฐจะต้องจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ด้อยโอกาสจะมีมากขึ้น เนื่องจากลักษณะครอบครัวไทยที่อยู่ร่วมกันหลายชั่วอายุคนเริ่มเสื่อมคลาย เป็นครอบครัวเดี่ยวในหลายลักษณะ เช่น ครัวเรือนที่หัวหน้าครอบครัวอพยพไปทำงานในเมือง ทิ้งเด็กและผู้สูงอายุไว้ข้างหลังและครอบครัวที่มีแม่บ้านต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จะทำให้หลักประกันความมั่นคง ความอบอุ่นของสถาบันครอบครัวเสื่อมคลายลง นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างครอบครัวประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว ทำให้ขาดความสมดุล

ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรมและศีลธรรม อันจะส่งผลกระทบต่อความสงบสุขในสังคมมากยิ่งขึ้นในอนาคต และจะก่อให้เกิดปัญหาเสพติด ปัญหาความปลอดภัยในสังคมและทรัพย์สิน จึงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้ามาดำเนินการทางด้านป้องกันปัญหา และหาทางช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในกลุ่มต่างๆ ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและช่วยสนับสนุนการพัฒนาได้ต่อไป

3.2.9 ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก การจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 7 ต้องอาศัยสมมติฐานและการคาดการณ์สถานการณ์เศรษฐกิจล่วงหน้าไว้หลายด้าน ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยความรอบคอบ ประเด็นที่สมควรให้ความสนใจได้แก่

(1) การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ประมาณการแนวโน้มเศรษฐกิจโลกในช่วง 5 ปีข้างหน้า คาดว่าจะชะลอตัวลงต่ำกว่าระดับแนวโน้มปกติ ดังนั้น การขยายตัวทางการค้าของโลกจะชะลอตัวตามไปด้วย เนื่องจากความพยายามแก้ไขปัญหาค่าเงินบาทไม่สมดุลทางเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจทางอุตสาหกรรม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาค่าเงินบาทภายในของสหรัฐอเมริกาเองที่ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐฯ เป็นไปอย่างล่าช้ากว่าปกติ ขณะเดียวกันเศรษฐกิจของประเทศเยอรมันนี้จะชะลอตัวลงเนื่องจากการรวมประเทศจะมีเพียงเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น และประเทศอุตสาหกรรมใหม่เท่านั้นที่คาดว่าจะยังคงขยายตัวได้ในระดับที่น่าพอใจ แต่ประเทศในกลุ่มนี้ก็จะได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจช้าลงเมื่อเทียบกับการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในช่วงปลายทศวรรษ 1980

(2) ความไม่แน่นอนของราคาน้ำมัน ราคาสินค้าเกษตร อัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ยคงที่ ซึ่งยังคงจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะต้องติดตามอย่างใกล้ชิดเพราะการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อฐานะดุลการค้า ดุลบัญชีเดินสะพัด ดุลการชำระเงิน และระดับราคาภายในประเทศโดยตรง

(3) การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจและการค้าของโลกที่สำคัญๆ โดยเฉพาะการรวมตลาดของกลุ่มประเทศประชาคมยุโรปในปี พ.ศ. 2535 และการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมืองของประเทศสังคมนิยมยุโรปตะวันออก จะมีผลต่อทิศทางการค้าต่างประเทศ และจะมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนภายในประชาคมยุโรปและกับกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การรวมเป็นเขตการค้าเสรีของทวีปอเมริกาเหนือระหว่างสหรัฐอเมริกา แคนาดา และเม็กซิโก ตลอดจนนโยบายการแก้ไขปัญหาค่าเงินบาทและการขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดของสหรัฐอเมริกาอาจจะมีผลกระทบต่อการลงทุนและการค้าของประเทศได้

(4) การกีดกันและการแข่งขันทางการค้าอาจจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ผลการเจรจาทางการค้าสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ตลอดจนการรวมกลุ่มเศรษฐกิจจะทำให้รูปแบบและชนิดของสินค้าที่จะอยู่ภายใต้ข้อตกลงมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการของประเทศได้ทั้งในด้านบวกและลบ

#### 4. เป้าหมายส่วนรวมในการพัฒนาประเทศ

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักทั้ง 3 ประการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ในอันที่จะ (1) รักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับ (2) การกระจายรายได้และกระจายการพัฒนาสู่ภูมิภาคและชนบท และ (3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้ เมื่อคำนึงถึงโอกาสและข้อจำกัดการพัฒนาดังกล่าวมาแล้ว เห็นสมควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพไว้ ดังต่อไปนี้

##### 4.1 เป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

- 4.1.1 กำหนดให้เศรษฐกิจส่วนรวม ขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 8.4 ต่อปี
- 4.1.2 กำหนดให้รายได้หัวเฉลี่ยต่อหัว เพิ่มขึ้นจาก 41,000 บาท ในปี 2534 เป็น 71,000 บาท ในที่สุดท้ายของแผนฯ 7 หรือรายได้ที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.0 ต่อปี
- 4.1.3 กำหนดให้สาขาเกษตรกรรม ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.4 ต่อปี
- 4.1.4 กำหนดให้สาขาอุตสาหกรรม ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.5 ต่อปี
- 4.1.5 กำหนดให้มูลค่าการส่งออกสินค้า เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 14.7 ต่อปี หรือปริมาณการส่งออกสินค้าเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9 ต่อปี
- 4.1.6 กำหนดให้การผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ต่อปี จาก 280 พันบาเรล น้ำมันดิบต่อวัน ในปี 2533 เป็น 410 พันบาเรลน้ำมันดิบต่อวัน ในปี 2539
- 4.1.7 กำหนดให้เพิ่มของบริการพื้นฐาน ดังนี้

(1) เพิ่มกำลังผลิตไฟฟ้าอีก 5,000 เมกกะวัตต์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ซึ่งจะทำให้มีกำลังผลิตไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 14,500 เมกกะวัตต์ ในปี 2539

(2) เพิ่มจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ จากสัดส่วนปัจจุบัน 3.6 เลขหมายต่อประชากร 100 คน ให้ได้ไม่น้อยกว่า 10 เลขหมายต่อประชากร 100 คน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

#### 4.2 เป้าหมายการเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคง

4.2.1 กำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อ โดยเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 5.6 ต่อปี

4.2.2 กำหนดเป้าหมายขาดดุลการค้า โดยเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 9.4 ของผลผลิตรวมภายในประเทศ

4.2.3 กำหนดเป้าหมายขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ให้ลดลงเหลือร้อยละ 2.5 ของผลผลิตรวมภายในประเทศในปี 2539 หรือเฉลี่ยร้อยละ 5.2 ของผลผลิตรวมภายในประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

4.2.4 กำหนดเป้าหมายการออมภาคเอกชน เท่ากับร้อยละ 23.0 ของผลผลิตรวมภายในประเทศในปี 2539

4.2.4 รักษาสัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ ให้อยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 60 ในปี 2539

#### 4.3 เป้าหมายการกระจายรายได้

4.3.1 กำหนดกลุ่มบุคคลเป้าหมาย 6 กลุ่ม ที่จะดูแลเป็นพิเศษ ไม่ให้การกระจายรายได้เลวลง ได้แก่ (1) กลุ่มเกษตรกรรายจน (2) กลุ่มแรงงานรับจ้างภาคเกษตร (3) กลุ่มผู้ประกอบการรายได้น้อย (4) กลุ่มลูกจ้างเอกชนผู้มีรายได้น้อย (5) กลุ่มข้าราชการและพนักงานของรัฐ และ (6) กลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้

4.3.2 ให้กลุ่มเป้าหมายสามารถดำรงชีพอยู่ได้ โดยได้รับสิ่งที่จำเป็นพื้นฐานแก่การดำรงชีพอย่างพอเพียง และมีความสามารถในการพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น

4.3.3 ลดสัดส่วนคนยากจนลง ให้สัดส่วนประชากรที่อยู่ใต้ขีดเส้นความยากจนลดลงจากร้อยละ 23.7 ในปี 2531 ให้เหลือต่ำกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศในปี 2539 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

4.3.4 ลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างกลุ่มคนในประเทศลง โดยใช้นโยบายและมาตรการยกระดับรายได้ของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยโดยเฉพาะในชนบทเป็นกรณีพิเศษ

#### 4.4 เป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิต

4.4.1 ลดอัตราการเพิ่มประชากร ให้เหลือร้อยละ 1.2 หรือประชากรในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 จะมีจำนวน 61 ล้านคน

4.4.2 ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 6 ปีเป็น 9 ปี โดยมีเป้าหมายให้อัตราการเรียนต่อจากชั้น ป.6 เข้าสู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นจากอัตราปัจจุบันร้อยละ 46.2 เป็นไม่ต่ำกว่าอัตราร้อยละ 73 ของผู้จบชั้นประถมศึกษา

4.4.3 พัฒนาคุณภาพประชากรด้วยการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับตัวเองได้ทันการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมในด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนตลอดจนได้รับประโยชน์จากผลการพัฒนาอย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

4.4.4 ขยายการมีงานทำ ให้เพิ่มขึ้น 2.8 ล้านคน ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 โดยเพิ่มจำนวนการมีงานทำส่วนรวม จำนวน 32.02 ล้านคน ในปี 2534 เป็นจำนวนประมาณ 34.85 ล้านคน ในปี 2539 (ภาคเกษตรกรรม จำนวน 20.2 ล้านคน นอกภาคเกษตร 14,65 ล้านคน)

4.4.5 เสริมสร้างโอกาสให้กลุ่มด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ ให้มีความมั่นคงในการทำงานและได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม

4.4.6 ยกระดับสุขภาพอนามัยของประชาชนให้ดีขึ้น โดยถ่วงหน้าในช่วงทศวรรษหน้า ด้วยกระบวนการป้องกันโรค และการรู้จักรักษาพยาบาลเบื้องต้นด้วยตนเองโดยลดอัตราการตายของทารกจาก 29 ต่อ 1,000 คน ของการเกิดมีชีพให้เหลือ 23 ต่อ 1,000 คน ของการเกิดมีชีพ พร้อมทั้งให้ประชาชนได้รับการบริโภคอาหารดี มีคุณค่าปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ

4.4.7 เน้นการพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรม มีความสามารถ และพละนาถมัธยสมบรูณ์ เพื่อเสริมการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าและสามารถชำระไว้ซึ่งเอกลักษณะและค่านิยมอันดีงามของชาติ

4.4.8 เพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และพิทักษ์คุ้มครองผู้บริโภค ให้ประชาชนทั้งในชนบทและในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข

#### 4.5 เป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.5.1 กำหนดเป้าหมายพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ให้ได้ร้อยละ 25 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ

4.5.2 เร่งรัดการกระจายกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน โดยเร่งดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ 30 ล้านไร่ ให้แล้วเสร็จภายใน 7 ปี

4.5.3 เร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน เพื่อให้ราษฎรมีที่ดินทำกินถูกต้องตามกฎหมาย โดยเร่งดำเนินการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศภายในระยะเวลา 20 ปี

4.5.4 อนุรักษ์แหล่งประการัง ในอุทยานแห่งชาติทะเลทุกแห่งให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์

4.6 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้วยการลดมลพิษทางน้ำ อากาศ เสียง กากของเสีย และสารอันตราย ดังนี้

4.6.1 ลดมลพิษทางน้ำ โดยลดปริมาณความสกปรกในรูปของสารอินทรีย์ที่ระบายสู่แหล่งน้ำต่างๆ เพื่อให้คุณภาพน้ำมีปริมาณความสกปรกคิดเป็นค่า บี.โอดี. ไม่เกิน 4 มิลลิกรัมต่อลิตร ในพื้นที่เป้าหมายดังต่อไปนี้

- (1) ช่วงตอนล่างของแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่ปากน้ำจนถึงกิโลเมตรที่ 100
- (2) ช่วงตอนล่างของแม่น้ำท่าจีน ตั้งแต่ปากน้ำจนถึงกิโลเมตรที่ 150
- (3) พื้นที่ชายฝั่งทะเลและแหล่งท่องเที่ยว เช่น พัทยา ชลบุรี ภูเก็ต เป็นต้น
- (4) พื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤตเรื่องน้ำเสีย หรือมีปัญหาเน่าเสียของแหล่งน้ำดิบเพื่อ

การบริโภค เช่น กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เชียงใหม่ สกลนคร เป็นต้น

**4.6.2** เพิ่มขีดความสามารถการบำบัดน้ำเสียและการกำจัดกากสารอันตรายจากอุตสาหกรรม ดังนี้

(1) กำหนดเป้าหมายการบำบัดน้ำเสีย ให้สามารถลดปริมาณความสกปรกในรูปของสารอินทรีย์ลง

(2) กำหนดเป้าหมายการกำจัดกากสารอันตราย จากปัจจุบันที่กำจัดได้ 60,000 – 80,000 ตันต่อปี หรือร้อยละ 60 ของปริมาณกากสารอันตราย เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

**4.6.3** ลดและควบคุมระดับเสียง จากแหล่งกำเนิดโดยเฉพาะเสียงจากยานพาหนะและการก่อสร้าง ให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชน คือไม่เกิน 85 เดซิเบลเอ

**4.7** กำหนดเป้าหมายจำกัดการปล่อยสารอันตรายจากการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ดังต่อไปนี้

**4.7.1** ลดสารตะกั่ว จากการเผาไหม้ของน้ำมันเบนซินในยานพาหนะจาก 1,030 ตัน ในปี 2543 เหลือ 300 ตัน ในปี 2539

**4.7.2** ลดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ จากการเผาไหม้ของน้ำมันเชื้อเพลิงในยานพาหนะจาก 950 พันตัน ในปี 2533 เหลือ 750 พันตัน ในปี 2539

**4.7.3** กำหนดปริมาณก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ จากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง ดังนี้

	หน่วย / พันตัน	
	ปี 2533	ปี 2539
น้ำมันดีเซลในยานพาหนะ	100	50
การใช้ถ่านหินในโรงงานอุตสาหกรรม	205	190
การใช้ถ่านหินในการผลิตไฟฟ้า	535	620

## 5. แนวทางการพัฒนาหลักของประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ไว้ดังนี้

**5.1** แนวทางการรักษาอัตราเติบโตทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ ประกอบด้วย

**5.1.1** นโยบายการเงินการคลัง และการพัฒนาตลาดทุน ในลักษณะผ่อนคลายน้อยจำกัด และจัดให้มีการปรับโครงสร้างของระบบภาษี การเงินและตลาดทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจไทยกับต่างประเทศ เร่งระดมเงินออมและเพิ่มประสิทธิภาพในการระดมทุนของตลาดทุนในประเทศ

5.1.2 พัฒนาการเกษตร โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและปรับโครงสร้างการผลิตการเกษตรและผลิตผลการเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูงให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ด้วยการปรับระบบการเพาะปลูกและระบบไถนา ส่งเสริมการผลิตสาขาประมง ปศุสัตว์ และป่าเศรษฐกิจ ให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรมากขึ้น ทั้งนี้จะต้องกำหนดนโยบายการใช้ที่ดินเขตเกษตรกรรมให้สามารถทำการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่ กำหนดเขตส่งเสริมการใช้น้ำชลประทาน และการจัดเก็บค่าใช้น้ำตลอดทั้งนโยบายการค้าและการผลิตปุ๋ยเคมีในประเทศให้ชัดเจน และสนับสนุนเอกชนในการวิจัยพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อยกระดับเทคโนโลยีการเกษตรควบคู่ไปด้วย

5.1.3 พัฒนาอุตสาหกรรมการค้าและการลงทุน โดยเน้นการสร้างโอกาสในการแข่งขันประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุนของไทยในตลาดต่างประเทศ และทำการผ่อนคลายนโยบายกฏระเบียบทางภาครัฐให้เอื้อต่อการดำเนินงานของภาคเอกชน และเน้นให้เอกชนเป็นแกนนำในการพัฒนาอุตสาหกรรม การลงทุนจากต่างประเทศ ส่วนภาครัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนและกำกับดูแลเท่านั้น

5.1.4 สนับสนุนให้มีการพัฒนาและนำเอาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและปรับระดับคุณภาพสินค้าส่งออกของประเทศให้สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ โดยลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อสร้างบรรยากาศแข่งขันและการให้ได้ว่าซึ่งเทคโนโลยีที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังมีความจำเป็นต้องนำเข้าเทคโนโลยีของประเทศยังไม่อยู่ในระดับที่จะพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบขึ้นมาเองได้ จึงจำเป็นต้องสร้างทางเทคโนโลยีของประเทศยังไม่อยู่ในระดับที่จะพัฒนาเทคโนโลยีจากต่างประเทศให้ได้ในราคาและเงื่อนไขที่เหมาะสม รวมทั้งต้องสร้างขีดความสามารถที่จะดูดซับดัดแปลงและปรับปรุงเทคโนโลยีที่นำเข้า ด้วยการพัฒนาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาที่ขาดแคลนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

5.1.5 จัดหาพลังงานให้เพียงพอับความต้องการ ของสาขาเศรษฐกิจต่างๆ โดยพัฒนาแหล่งพลังงานในประเทศ และจัดหาแหล่งพลังงานร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านให้มากยิ่งขึ้น ในด้านการบริหารและจัดการพลังงานจะเร่งรัดให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผ่อนคลายการควบคุมเพื่อให้ระบบพลังงานเป็นไปตามกลไกตลาดและมีการแข่งขันสูงมากที่สุด รวมทั้งการสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมลงทุนและดำเนินการมากขึ้น

5.1.6 เร่งรัดขยายการลงทุนด้านบริการพื้นฐานให้มีความสุขและปริมาณเพียงพอ ที่จจะรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศโดยเน้นนโยบายหลัก 3 ประการ คือการจัดทำแผนระยะยาวเพื่อใช้เป็นกรอบหลักในการขยายการลงทุนและประสานแผนงานโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง การเพิ่มบทบาทภาคเอกชนให้สามารถเข้ามา มีส่วนร่วมในการลงทุนและดำเนินงานบริการพื้นฐานอย่างจริงจัง โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจน รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคและดูแลการดำเนินงานภาคเอกชนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ประการสุดท้าย การดำเนินโครงการของรัฐก็ต้องปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน โดยลด



ขั้นตอนและผ่อนคลายกฎระเบียบเพื่อให้โครงการต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปได้โดยเร็ว และให้บริการประสิทธิภาพเชิงธุรกิจ

5.1.7 พัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล ให้เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจหลักของภูมิภาคนี้ที่สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ให้เป็นศูนย์กลางด้านการเงิน การท่องเที่ยว การขนส่งทางอากาศ และโทรคมนาคมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการวางระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานเพื่อกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการควบคุมสภาวะสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวางรูปแบบองค์กรการพัฒนาเมืองไทยให้เกิดความคล่องตัวและสนับสนุนให้เอกชนสามารถเข้าร่วมมีบทบาทในการลงทุนให้บริการพื้นฐานดังกล่าวมากขึ้นด้วย

5.2 แนวทางการกระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบท ประกอบด้วย

5.2.1 ดำเนินนโยบายด้านการเงินการคลังและการพัฒนาตลาดทุน ให้สนับสนุนการกระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบทอย่างจริงจัง โดยใช้ทั้งมาตรการด้านภาษีและรายจ่ายของรัฐบาล และให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังและงบประมาณไปสู่จังหวัดและท้องถิ่น ตลอดจนทั้งการนำภาษีกองมรดกและภาษีทรัพย์สินมาใช้ ขณะเดียวกันก็จะกระจายการลงทุนในหลักทรัพย์สู่ต่างจังหวัด และจัดให้มีการกระจายหุ้นสู่พนักงานมากขึ้น

5.2.2 กระจายการถือครองทรัพย์สิน เพื่อให้เกษตรกรได้เป็นเจ้าของที่ดินหรือมีหลักประกันในที่ดินทำกิน รวมทั้งประชาชนมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือมีหลักประกันในการเช่าที่อยู่อาศัย โดยเน้นการเร่งรัดการปฏิรูปที่ดิน การเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิที่ดินการจัดสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแก่ผู้ที่มีรายได้น้อย และการเร่งรัดออกพระราชบัญญัติชุมชนแออัด

5.2.3 ปรับโครงสร้างการผลิตด้านเกษตรกรรมและกระจายอุตสาหกรรมและบริการไปสู่ภูมิภาค โดยเน้นการยกระดับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร การคุ้มครองและสนับสนุนให้เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมในระบบการผลิต และราคาผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนทั้งเน้นการรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้มีเสถียรภาพ นอกจากนี้จะสนับสนุนให้มีการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ต่างจังหวัดเป็นพิเศษ โดยเสริมสร้างศักยภาพของจังหวัดที่จะเป็นศูนย์กลางกระจายอุตสาหกรรมในภูมิภาค การพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจใหม่ เช่น พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ พื้นที่ภาคกลางตอนบน เป็นต้น

5.2.4 พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคให้เป็นฐานเศรษฐกิจและฐานการจ้างงานหลักของแต่ละภาค เพื่อรองรับการกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากส่วนกลาง โดยเร่งพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานให้เชื่อมโยงกับเมืองอื่นๆ โดยรอบ ควบคู่ไปกับการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน และควบคุมสภาวะสิ่งแวดล้อม

5.2.5 พัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของคนในชนบท มุ่งกระจายอำนาจการบริหารงานพัฒนาไปสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนจังหวัดเพื่อใช้ในการพัฒนาตามความต้องการของท้องถิ่นในการยกระดับรายได้ ความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตของคน

ยากจนในชนบท ขณะเดียวกันวางมาตรการเพื่อสนับสนุนบทบาทขององค์กรของประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชนและภาคธุรกิจเอกชนเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาชนบท

5.2.6 พัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตคนยากจนในเมือง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ช่วยตนเองไม่ได้ กลุ่มแรงงานรับจ้างรายได้น้อยและกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวขนาดเล็กในชุมชนแออัด โดยเน้นการเพิ่มรายได้ การจัดหาและปรับปรุงที่อยู่อาศัย การให้ได้รับสวัสดิการและบริการสังคมพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5.2 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

5.3.1 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษา และสาธารณสุข ให้สอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเน้น

(1) เร่งกระจายโอกาสและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญต่อการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยปรับหลักสูตรให้เน้นการฝึกทักษะและเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และให้มีการกำหนดสิ่งจูงใจแก่ผู้ประกอบการที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจให้ส่งเด็กเข้าเรียนต่อได้มากขึ้น

(2) ปรับปรุงและผ่อนคลายนโยบาย ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ให้เอื้อต่อการสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนและองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุน และพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุขของประเทศมากยิ่งขึ้น เช่นการทบทวนการกำหนดเพดานค่าเล่าเรียนของโรงเรียนเอกชน การปรับปรุงค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่ขาดแคลนและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานให้คุ้มทุนควบคู่ไปกับการจัดระบบการให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจให้เพียงพอ ตลอดจนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถดำเนินการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและพึ่งตนเองได้มากยิ่งขึ้น

(3) ขยายความร่วมมือในการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพ ระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรมฝีมือแรงงาน กับสถานประกอบการให้กว้างขวาง และกำหนดสิทธิ จูงจูงใจ ให้เอกชนสามารถจัดการฝึกอบรมยกระดับทักษะฝีมือแรงงานในสถานประกอบการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) พัฒนาและขยายระบบสาธารณสุขมูลฐานเข้ามาในเขตเมือง มากยิ่งขึ้น ในขณะที่ยังคงสนับสนุนระบบสาธารณสุขมูลฐานที่ดำเนินการอยู่อย่างได้ผลในชนบทให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

(5) ลดความแออัดของโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในเขตเมือง โดยปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานีนอมนัย และโรงพยาบาลชุมชนให้ผู้ป่วยเพียงเล็กน้อยสามารถเข้ารับบริการรักษาพยาบาลได้ ส่วนผู้ป่วยหนักต้องใช้เทคนิคทางการแพทย์ขั้นสูงในการรักษา ก็จะได้รับการส่งต่อไปยังโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในเมือง

(6) รณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ โดยระดมความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนและเน้นการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันในการให้ความรู้แก่ประชาชน ให้รู้จักวิธีป้องกันโรคและมีทัศนคติที่ถูกต้องในการอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อในสังคมได้โดยไม่รังเกียจ ควบคู่ไปกับการจัดบริการการแพทย์และสังคมให้ผู้ติดเชื้อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติไม่แพร่เชื้อไปสู่บุคคลอื่น

(7) สนับสนุนบทบาทของสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการให้โอกาสสตรีได้พัฒนาตามศักยภาพและมีคุณภาพชีวิต ขจัดการเลือกปฏิบัติทางเพศ โดยการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้เหมาะสมและมีผลบังคับใช้อย่างจริงจัง รวมทั้งพัฒนาค่านิยมของสังคมให้ยอมรับคุณค่าของสตรี และการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย จัดให้มีสวัสดิการที่จะเอื้ออำนวยและช่วยเหลือแก่สตรีด้อยโอกาสตลอดจนส่งเสริมให้สตรีมีจิตสำนึก มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม

5.3.2 พัฒนาจิตใจ วัฒนธรรมและสังคม เพื่อให้คนปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและเป็นกำลังใจในการพัฒนาประเทศ โดย

(1) จัดให้มีกลไกของรัฐ เพื่อประสานงานและสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน และองค์กรทางด้านศีลธรรมต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการพัฒนาจิตใจรวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารงานด้านวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและให้มีการกระจายการบริหารงานด้านวัฒนธรรมไปสู่ระดับท้องถิ่นมากขึ้น

(2) ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความมั่นคงของครอบครัว ด้วยการรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้บิดามารดามีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ตลอดจนการให้บริการให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องชีวิตการครองเรือน การอบรมเลี้ยงดูเด็กและการแก้ไขปัญหาชีวิตคู่อย่างกว้างขวาง

(3) จัดระบบการให้สวัสดิการสังคมแก่ผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและผู้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การให้เงินอุดหนุนหรือทุนการศึกษา การให้บริการรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากจน ผู้สูงอายุ และผู้พิการทุพพลภาพ โดยปรับแนวคิดในการจัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสจากลักษณะของการสงเคราะห์ไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพของผู้ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศต่อไป

(4) ผนึกกำลังของชุมชน องค์กรภาคเอกชนรวมทั้งสถาบันศาสนากับภาครัฐ ในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม โดยให้การสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรเอกชน สาธารณประโยชน์ ตลอดจนปรับปรุงและขยายขอบเขตความร่วมมือระหว่างภาครัฐและองค์กรประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ระบบสาธารณสุขมูลฐาน งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ อาสาสมัครเพื่ออนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ให้เป็นไปอย่างกว้างขวางและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

5.3.3 พัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเน้นการปรับปรุงกลไกพัฒนาและบริหารจัดการมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ กากของเสีย และสารอันตรายให้มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการดังนี้

(1) นำหลักการ “ผู้สร้างปัญหามลพิษจะต้องเป็นผู้รับภาระในการบำบัดและกำจัดมลพิษ” มาใช้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

(2) ให้มีการปรับปรุงองค์กร บทบาทและกฎหมาย เกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่น ปรับปรุงบทบาทของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในทางบริหารจัดการระบบบำบัดมลพิษภายในท้องถิ่นได้อย่างอิสระทั้งในลักษณะที่มีหน่วยงานปฏิบัติดำเนินการเองหรือจัดจ้างเอกชนดำเนินการแทน โดยให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บค่าบริการในลักษณะต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม เป็นต้น

(3) ระดมการลงทุนในการลดและควบคุมมลพิษ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รัฐบาลให้เงินอุดหนุนการลงทุนในการสร้างระบบบำบัดและกำจัดน้ำเสียรวมสำหรับชุมชนและการกำจัดมูลฝอยแก่ท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน รัฐบาลลงทุน ร่วมลงทุนหรือให้สัมปทานในการสร้างระบบกำจัดกากของเสียอันตรายรวมสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

(4) ให้มีการผนึกกำลังร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น จัดตั้งองค์กรร่วม 3 ฝ่าย คือ ชุมชน สถานประกอบการ

และภาครัฐบาล เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังกำกับ ดูแล ป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในเขตเมือง เขตอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

5.3.4 ปรับปรุงระบบบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ให้เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชนในชนบท เป็นมรดกของชาติสำหรับอนุชนรุ่นหลังและเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยสืบไป โดย

(1) สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับรัฐ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการส่งเสริมองค์กรประชาชน และองค์กรพัฒนาเอกชนทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทในการกำหนดโครงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการติดตาม ดูแล และการประเมินผลความสำเร็จของโครงการดังกล่าว

(2) จัดการควบคุม ดูแลให้สามารถปฏิบัติตามแผน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว เช่น แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติ เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า ป่าชายเลนและแหล่งประการัง โดยเน้นการจัดสรรงบประมาณและกำลังเจ้าหน้าที่พิทักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอ และการเสริมสร้างจิตสำนึกของประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเปิดเผยเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(3) ลดความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต โดยเร่งรัดการกำหนดแผนการใช้ที่ดินเสียแต่ต้น เช่น การกำหนดเขตพื้นที่ผลิตเกลือสินเธาว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การกำหนดเขตพัฒนาทรัพยากรแร่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งนี้โดยให้มีการเปิดเผยข้อมูลการวางแผนและการดำเนินงานให้เป็นที่ทราบแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไป

(4) นำมาตรการการเงิน การคลังเข้าช่วยในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมส่งผลให้ประชาชนได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของประเทศโดยเสมอภาคกัน เช่น การปรับอัตราค่าใช้น้ำสำหรับภาคเอกชนและสำหรับผู้ใช้น้ำชลประทานรายใหญ่ การจัดตั้งกองทุนเพื่อฟื้นฟูพื้นที่หลังจากการทำเหมืองและการปรับภาษีที่ดินเพื่อลดการเก็งกำไรที่ดินและการถือครองที่ดินผืนใหญ่โดยไม่ได้ทำประโยชน์

(5) จัดตั้งระบบข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อใช้ประกอบการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ และเพื่อลดความสับสนในเรื่องข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ทั้งนี้รวมทั้งการกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ให้ชัดเจนการกำหนดแผนการ

การใช้ประโยชน์ที่ดินชายทะเล เพื่อพัฒนาทรัพยากรประมงคู่ไปกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน และแหล่งปะการัง

(6) เร่งรัดการออกพระราชบัญญัติเพื่อรองรับ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การออกพระราชบัญญัติเกี่ยวกับป่าชุมชนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าโดยนิตินัย

#### 5.4 แนวทางการพัฒนากฎหมาย รัฐวิสาหกิจ และระบบราชการ ประกอบด้วย

5.4.1 ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับทิศทางและกระบวนการพัฒนา ด้วยการจัดตั้งองค์กรที่เป็นกลาง มีอิสระและมีกฎหมายรองรับ เพื่อปฏิรูปกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานพัฒนา โดยจะต้องสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรที่จำเป็นให้แก่องค์กรดังกล่าวให้มีขีดความสามารถที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4.2 พัฒนาประสิทธิภาพของรัฐวิสาหกิจ โดยลดบทบาทการกำกับดูแลของรัฐ และปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ให้รัฐวิสาหกิจมีความคล่องตัวมากขึ้น รัฐวิสาหกิจเองก็ต้องดำเนินงานเป็นเชิงธุรกิจมากขึ้น ที่สำคัญคือจะต้องเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินงานกับรัฐวิสาหกิจในรูปแบบต่างๆ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนให้ชัดเจนโปร่งใส

5.4.3 พัฒนาระบบราชการ โดยปรับโครงสร้างและระบบบริหารราชการ ตลอดจนกำลังคนภาครัฐให้มีขนาดเล็กกะทัดรัดและมีประสิทธิภาพ อันเอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้าในระบบวิชาชีพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพข้าราชการ ตลอดจนการปรับโครงสร้างบัญชีเงินเดือนและค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ให้ถือว่าการปรับปรุงระบบราชการและพัฒนากำลังคนเป็นการลงทุนของรัฐ

## 6. สรุป

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จะเป็นแผนที่ให้ความสมดุลแก่การพัฒนาในทุกๆ ด้าน กล่าวคือ จะรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ในอัตราที่เหมาะสมและมีเสถียรภาพ ควบคู่ไปกับการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมสู่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ขณะเดียวกัน ก็จะมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถที่จะช่วยตัวเองได้มากยิ่งขึ้น และพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้มิให้เสื่อมโทรมลงไป

และเป็นที่ยกตาคาหมายว่า ด้วยแนวทางต่างๆ ที่กำหนดไว้ ตลอดจนการมีแผนปฏิบัติการที่เหมาะสม จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้ และจะทำให้ประเทศในอีก

5 ปีข้างหน้า เป็นประเทศที่ก้าวออกสู่ระดับนานาชาติมากขึ้น ประชากรส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตและรายได้ที่ดีขึ้น มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบทมากขึ้น ควบคู่ไปกับการธำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ส่วนในด้านภาระของการพัฒนาประเทศนั้น ภาคเอกชนจะเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องมีการปรับตัว โดยลดบทบาทในการกำกับดูแลหรือลงมือพัฒนาเองมาเป็นผู้ประสานงานการพัฒนา กับภาคเอกชนอย่างเหมาะสมต่อไป

### เป้าหมายหลักการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7

	ผลการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (2530 – 2534)	เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535 – 2539)
1. การขยายตัวทางเศรษฐกิจ (% ต่อปีในราคาคงที่)	10.5	8.2
1.1 ภาคเกษตร	3.4	3.4
1.2 ภาคนอกเกษตร	12.1	8.6
- อุตสาหกรรม	13.7	9.5
- การก่อสร้าง	18.7	8.9
- บริการและอื่นๆ	11.0	8.1
2. รายได้ตัวเฉลี่ยต่อหัว (บาท/ต่อปี) <sup>1</sup>	41,000	71,000
3. การใช้จ่าย (% ต่อปีในราคาคงที่)		
3.1 ภาคเอกชน		
- การบริโภค	9.1	5.7
- การลงทุน	26.0	8.8
3.2 ภาครัฐบาล		
- การบริโภค	2.0	3.3
- การลงทุน	6.5	8.5
4. การส่งออกสินค้า		
4.1 มูลค่าเฉลี่ย (พันล้านบาท)	496.0	1,063.0
4.2 อัตราเพิ่มเฉลี่ย (%)	24.5	14.7
5. การนำเข้าสินค้า		
5.1 มูลค่าเฉลี่ย (พันล้านบาท)	664.3	1,358.0
5.2 อัตราเพิ่มเฉลี่ย (%)	32.6	11.4
6. ดุลการค้า		
6.1 มูลค่าเฉลี่ย (พันล้านบาท)	(168.0)	(313.0)

6.2 ดุลการค้า / ผลผลิตรวม (%)	(8.4)	(9.4)
-------------------------------	-------	-------

	ผลการพัฒนาในแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (2530 – 2534)	เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535 – 2539)
7. รายได้จากการท่องเที่ยว		
7.1 มูลค่าเฉลี่ย (พันล้านบาท)	91.5	185.0
7.2 อัตราเพิ่มเฉลี่ย (%)	27.5	13.3
8. ดุลบัญชีเดินสะพัด		
8.1 มูลค่าเฉลี่ย (พันล้านบาท)	(99.0)	(170.3)
8.2 ดุลบัญชีเดินสะพัด/ ผลผลิตรวม (%)	(4.9)	( 8.1)
9. อัตราเงินเฟ้อ (%)	4.7	5.6
10. การผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์ (พันบาเรลน้ำมันดิบ/วัน) <sup>/1</sup>	280.0	410.0
10.1 อัตราเพิ่มเฉลี่ย (%)		
11. สัดส่วนการพึ่งพาพลังงาน จากต่างประเทศ (%) <sup>/1</sup>	60.0	ไม่เกิน 60
12. สัดส่วนเลขหมายโทรศัพท์ ต่อประชากร 100 คน <sup>/1</sup>	3.6	10.0
13. จำนวนประชากร (ล้านคน) <sup>/1</sup>	56.9	61.0
อัตราการเพิ่มประชากร (%)	1.4	1.2
14. อัตราการเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้น (%)	46.2 <sup>/2</sup>	ไม่ต่ำกว่า 73
15. การมีงานทำรวม (ล้านคน) <sup>/1</sup>	32.0	34.9
สัดส่วนการว่างงานต่อแรงงาน รวม (%)	0.6	0.5
16. อัตราการตายของทารก (ต่อ 1,000 คนของการเกิด มีชีวิต) <sup>/1</sup>	29	23



	ผลการพัฒนาในแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (2530 – 2534)	เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535 – 2539)
17. สัดส่วนประชากรที่อยู่ต่ำกว่าขีด ขีดความยากจน (%)	23.7 <sup>/3</sup>	น้อยกว่า 20
18. พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (% ของพื้นที่ ทั้งหมดของประเทศ)	18.4 <sup>/4</sup>	25
19. ความคุ้มครองระดับเสี่ยงให้ไม่เกิน (เดซีเบลเอ)	-	-
20. จำกัดสารอันตรายที่เกิดจากการ ใช้พลังงานเชิงพาณิชย์เมื่อเทียบกับ ปี 2533 ดังนี้		
- สารตะกั่วจากยานพาหนะ(ตัน)	1,030	300
- ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ จากยานพาหนะ (พันตัน)	950	750
- ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (พันตัน)	840	860
• ยานพาหนะ	100	50
• การผลิตไฟฟ้า	535	620
• อุตสาหกรรมและอื่นๆ	205	190

/1 ตัวเลขปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ (2534 และ 2539 สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 และ 7 ตามลำดับ)

/2 ปี 2532/33

/3 ปี 2531

/4 ในปี 2534 มีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ประมาณร้อยละ 18.4 ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ป่าอนุรักษ์รวมถึง อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตลุ่มน้ำชั้น 1 และป่าชายเลนอนุรักษ์ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมดประมาณ 59 ล้านไร่

